

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az elsőfokú eljárásban személyesen eljár, a felülvizsgálati eljárásban dr. Pákay András pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nyugdíjfolyósító Igazgatóság /1820 Budapest/ alperes ellen özvegyi nyugdíj tárgyában hozott társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2007. március 6. napján kelt 32.M.2864/2006/10. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 32.M.2864/2006/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 5.000 /ötezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Legfelsőbb Bíróság dr. Pákay András pártfogó ügyvéd munkadíját 6.000 /hatezer/ forintban állapítja meg, amelyet, és az 1.200 /egyezerkettőszáz/ forint általános forgalmi adót a Legfelsőbb Bíróság Költségvetési és Ellátási Főosztálya utal ki.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2005. november 22. napján özvegyi nyugdíj megállapítása iránti igényt terjesztett elő az alperesnél, az 1996. november 16. napján elhunyt jogán.

A felperes kérelmét az alperes a 2006. február 23. napján kelt határozatával elutasította, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény /a továbbiakban: Tny./ 49. § /2/ bekezdése alapján.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság a 2006. április 3-án kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperesi határozatok felülvizsgálatát, és az özvegyi nyugdíj megállapítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy 30 évet élt házasságban férjével, felnevelt két gyermeket olyan apa mellett, aki alkoholistá volt. Ő is, és férje is évtizedekig becsülettel dolgozott, és fizette a nyugdíjjárulékot; anyagi helyzetére hivatkozva kérte az özvegyi nyugdíj megállapítását.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában a perben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy az alperes határozata jogszerű volt.

Tanúként hallgatta meg Z. J.-t és I. Gy.-nét, akik ugyanazokat a tényeket adták elő, amelyeket az alperes már a közigazgatási eljárásban értékelte, és a felperes sem cáfolta.

Tényként állapította meg a munkaügyi bíróság, hogy a felperes 1964. december 26-án kötött házasságot néhaival. A halál időpontjában azonban már nem éltek együtt, egy háztartásban, mivel néhai az édesanyjához elköltözött; az édesanyjánál lakott, aki főzött, mosott rá, mindaddig, amíg ő kórházba nem került.

Tényként rögzítette azt is a munkaügyi bíróság, hogy a felperes volt férjével folyamatosan tartotta a kapcsolatot, a kórházban is rendszeresen látogatta; utalt azonban arra, hogy ez nem szolgálhat alapul arra, hogy megállapítható legyen a felperes jogosultsága az özvegyi nyugdíjra.

A Tny. 49. § /2/ bekezdésére hivatkozással rögzítette azt is a munkaügyi bíróság, hogy a felperes a néhai férjétől tartásdíjban nem részesült, illetve azt részére a bíróság nem állapította meg, ezért az özvegyi nyugdíjra nem jogosult.

Megjegyezte azt is a munkaügyi bíróság, hogy a törvény nem hatalmazza fel a bíróságot méltányosság gyakorlására.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet; tartalmilag annak hatályon kívül helyezését kérte, az özvegyi nyugdíj iránti igényét továbbra is fenntartotta.

Arra hivatkozott, hogy a munkaügyi bíróság tévesen alkalmazta a jogerős ítélet indokolásában hivatkozott Tny. 49. § /2/ bekezdését, illetve ugyanezen törvény 50. § /2/ és /3/ bekezdését; a felperes ugyanis nem az elvált túlélő személy jogán, hanem az elhunyt élettársa jogán lett volna jogosult özvegyi nyugdíjra.

A Tny. 45. § /1/ bekezdése szerint az élettárs jogosult özvegyi nyugdíjra, és a felperes, valamint néhai élettársi jogviszonyban éltek.

Álláspontja szerint az eljárás során elhangzott tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a felperes és néhai - bár jogerős

bírószági ítélet születetett házasságuk felbontásáról - továbbra is élettársként éltek együtt, közöttük szoros érzelmi és gazdasági kapcsolat állt fenn.

A felperes volt férjét rendszeresen látogatta, a családi rendezvényeken együtt jelentek meg, az elhunyt temetéséről később ő intézkedett. Nagykorú, egyetemista fiukat közösen nevelték, iskoláztatásáról közösen gondoskodtak, közös bankszámlával is rendelkeztek.

Kérte ennek alapján, hogy a Legfelsőbb Bíróság a korábban felvett bizonyítékokkal alátámasztott, fennállt élettársi viszony alapulvételével, a felperesnek a Tny. 45. § /1/ bekezdése szerint járó özvegyi nyugdíjat ítélje meg, és annak összegét a Tny. 50. § /1/ bekezdésének megfelelő mértékben állapítsa meg.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § /2/ bekezdése és 272. § /2/ bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet jogszerűségét vizsgálhatja felül.

A Pp. 275. § /1/ bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

A perben rendelkezésre állt iratanyag alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes az élettársi közösségre - mint az özvegyi nyugdíj jogalapjára - sem az igény bejelentésekor, sem a közigazgatási eljárás során, de a perben sem hivatkozott. Ehhez képest e megváltozott jogcím vizsgálatára - a fenti törvényi rendelkezésekből következően - a felülvizsgálati eljárás keretében jogszabályi lehetőség nem volt.

A Legfelsőbb Bíróság a perben rendelkezésre állt iratok alapján megállapította, hogy a felperes 2005. november 22-én terjesztette elő özvegyi nyugdíj megállapítása iránti igényét az alperesnél, az 1996. november 16-án elhunyt néhai jogán.

A 2005. november 16-án kiállított igénybejelentő lapon úgy nyilatkozott, hogy a halál időpontjában a meghalt nyugdíjassal „nem élt együtt”, lakcímük eltérőségének indokaként megjelölte azt, hogy az elhunyt „édesanyjánál is lakott”, és arra a kérdésre, hogy a jogszerzővel élettársként együtt élt-e, nemleges választ adott.

Az igénybejelentő lapon nyilatkozott arról is, hogy az elvált házastársától, annak haláláig, házastársi tartásdíjra nem volt jogosult.

Egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes az élettársi jogcímen előterjesztett özvegyi nyugdíj megállapításához szükséges feltételek vizsgálatához az igénybejelentő lap ezzel kapcsolatos pontjaiban nyilatkozatot nem tett; az igénybejelentő lap kérdéseket tartalmaz ugyanis arra vonatkozóan, hogy amennyiben élettárs igényel özvegyi nyugdíjat, mi az együttélés pontos kezdete /év, hó, nap/, az élettárs az együttélés tartama alatt vett-e fel özvegyi nyugdíjat, illetőleg az igénybejelentő lap tartalmaz egy hatósági bizonyítvány kiállítására alkalmas F. pontot is, amelyben az élettársi jogcímen előterjesztett igény esetén az élettárs özvegyi nyugdíjra jogosultságának elismeréséhez az együttélés tartama alatti lakcímet hatósági bizonyítvánnyal kell igazolni. Az igénybejelentő lap ezen részében hatósági bizonyítvány nem került kiállításra.

A perbeli adatok szerint a felperes és néhai házasságát a városi bíróság az 1994. június 13-án jogerőre emelkedett ítéletével felbontotta, megállapítva azt, hogy a felek életközösség 1993 márciusában szakadt meg véglegesen; azt azóta sem állították helyre, egy lakásban, de különváltan éltek.

Tekintettel arra, hogy a felperes és néhai házassága jogerős ítélettel felbontásra került, és az özvegyi nyugdíj-igény bejelentése alapján folyamatban volt közigazgatási és peres eljárás során a felperes nem hivatkozott arra, hogy élettársi jogcímen kívánja igényét érvényesíteni, a munkaügyi bíróság jogszerűen és megalapozottan vizsgálta a felperesi igényt az elvált házastársakra vonatkozó Tny. 49. § /2/ bekezdésének figyelembevételével.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a perbeli iratok tanúsága szerint a felperes többször nyilatkozott egyértelműen akként, hogy férjétől 1995. július 9-től külön élt, volt házastársa az édesanyjához költözött.

E körben - a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint - helyesen, a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megfelelően, értékelte és mérlegelte a munkaügyi bíróság a rendelkezésére állt bizonyítékokat.

A Pp. 164. § /1/ bekezdésére utalással kiemeli a Legfelsőbb Bíróság, hogy sem a közigazgatási eljárás során, sem a perben nem folyt arra vonatkozóan bizonyítás, és így bizonyítást sem nyert, az a körülmény, hogy a felperes tényleges életközösségben élt volna a néhaival, annak elhalálozásakor.

Az özvegyi nyugdíj megállapíthatósága szempontjából ez volt a releváns körülmény, az pedig, hogy a kapcsolatot tartották egymással - találkoztak, a felperes volt házastársa rokonaival a

rokon kapcsolatot ápolta, temetését intézte és fizette, stb. -, a törvény rendelkezései értelmében az özvegyi nyugdíj megállapíthatósága szempontjából nem bírt jelentőséggel.

Alapvető fontosságú az volt, hogy a felperes az igénybejelentő lapon milyen tartalmú nyilatkozatot tett, mire alapozottan igényelte az özvegyi nyugdíj megállapítását, valamint a beszerzett bizonyítékok és a munkaügyi bíróság által lefolytatott bizonyítás adatai milyen körülményeket és tényeket támasztottak alá.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a jogerős ítélet érintésének csakis akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

A Pp. 206. §-a szerinti szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás - ha az nem iratellenes vagy logikátlan - felülvizsgálata nem lehet eredményes; a felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye, nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére.

A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a munkaügyi bíróság ezen követelményeknek megfelelően vizsgálta - eljárása során - a felperes és a néhai kapcsolatait; helyesen értékelte és mérlegelte a válás, valamint a különélés körében rendelkezésére állt bizonyítékokat.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályt nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Legfelsőbb Bíróság a felperest a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése szerint kötelezte.

A Legfelsőbb Bíróság a 7/2002. /III. 30./ IM rendelet 5. § /1/ bekezdés b/ pontja, valamint a 2005. évi CLIII. törvény 61. § /4/ bekezdése alapján állapította meg az államot terhelő pártfogó ügyvédi munkadíjat.

Az eljárás a Tny. 81. §-ának megfelelően illetékmentes.

Budapest, 2008. május 14.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Darák Péter sk. bíró**

A kiadmány hitelével:

tisztviselő